

Vinterfoderstat för mångfalden

Den bästa hjälpen för vilt i våra slättlandskap är att man skapar en större variation i landskapet. Viltet behöver erbjudas både skydd för väder och vind och insyn, men behöver också öppna ytor för att hitta foder och få möjlighet till sol för att torka. Nedan följer några tips!

Hanna Johansson
Växtodlingsrådgivare
0521-72 55 28

För att uppnå variationen kan man plantera buskrader, anlägga viltvatten, skyddszoner och planera växtföljden med hänsyn till viltets födosök och behov av sammanhängande remsor mellan andra marktyper som skogsbryn och åkerholmar. Det är åtgärder som kräver mera planering och som vi ska återkomma till.

Men du kan redan nu göra några enkla åtgärder för att förenkla livet för vilt och fåglar över vinterhalvåret.

Gröna stråk och oplöjda fält

Oplöjda marker, trädor, höstsädder och vallar fungerar som gröna oaser i slättlandskapet och erbjuder gröna växtdelar som uppskattas av hare, fälthöns och rådjur. Frön av gröda eller ogräs uppskattas av småfåglar. Stubben eller gräset blir också en plats att gömma sig i. Om det är möjligt att tillämpa vårplöjning så är det mycket positivt för fältvilt och fågel, särskilt i områden där vallar är mindre vanliga. Om snötäcket blir tjockt eller om det blir skare är en plogning av snön i några remsor ett effektivt sätt att snåla djuren på. Kom ihåg att ploga upp tillräckligt mycket i flera slingor, i annat fall gynnas rovdjuren mer än man vill. Om de gröna delarna i jordbruksmarken ligger i stråk och helst också har kontakt med skogsdungar, åkerholmar eller skogsbryn har de en ännu bättre effekt.

Planera för mångfaldsträda

Stödet för mångfaldsträda kan sökas nästa vår i samband med SAM-ansökan. För att man ska kunna få stödet ska marken lämnas som stubb redan i höst. Marken ligger sedan under fyra år utan någon bearbetning för sedan sås med vårgroda. I vissa fall kan man komma överens med länsstyrelsen om att så in en liten mängd blommande växter på mångfaldsträdan. Syftet är att gynna

Kvarlämnad spannmål behöver inte vara förspild - både fåglar och vilt i grannskapet uppskattar foderbordet.

fodosök för fåglar och fältvilt, samt gynna den biologiska mångfalden i slättlandskapet. Ersättningen är 2000 eller 2200 kr per hektar och är beroende på var marken ligger. Läs mer om stödet på nätet eller hör med den som hjälper dig med SAM-ansökan.

Mata fåglar och vilt

Börja tidigt med stödutfodringen av klövvilt om du planerar för sådan. Då har djuren möjlighet att vänja sig vid fodret innan vintern tar vid. För att alla djur, oavsett rangordning, ska kunna få ta del av fodret behöver fodret serveras på flera platser eller strös ut på större yta. Lagg foderplatserna så att de inte stör grannar eller orsakar trafikolyckor. Det är också bra om djuren har möjlighet till uppsikt över omgivningen där de fodras. Sätt gärna en saltsten med mineraler vid foderplatsen. Kom ihåg att om du börjat mata så måste du fortsätta med det vintern igenom.

Mindre fåglar kan matas i vanliga fågelbord när maten tagit slut på åkrarna, men fälthöns kräver lite större arrangemang. Rapphöns äter helst gröna växtdelar och är svåra att fodra genom att anlägga en foderplats. Fasaner kan fodras med spannmål i olika automater, från den enklaste gjord av ett par pappsäckar med hål i underkant och regnskydd i överkant upphängda i ett träd, till mera avancerade fodertunnor med automatik. Fälthönsen uppskattar möjligheten till "bad" i till exempel hackat hö, halm eller grus om inte jord finns tillgänglig. Fåglarna

behöver också grov sand eller grus för matsmältningen. Servera gärna grus under ett tak av till exempel granris eller en masonitskiva och ett halmbad i närheten av foderplatsen.

Klippa buskar

Har du redan anlagda buskrader eller snår längs åkerkanterna? Fåglar av alla sorter uppskattar buskar som bär frukt eller bär och buskar som bildar snår som fåglarna kan gömma sig i och häcka i. Genom att regelbundet klippa buskarna får man tätare buskage som gynnar fåglarna och försvårar för deras fiender. Klipp gärna buskagen i höst, men vänta tills fåglar och annat vilt fått chansen att äta upp frukter och bär. En tuvig remsa gräs längs buskraden ökar möjlighet för småvilt att gömma sig här. Utanför buskarna och det långa gräset kan man gärna ha en kortklippt remsa gräs som gör nytta till våren då småvilt uppsöker solbelysta platser för att torka efter regn och där fåglar gärna söker föda i form av insekter.

Lämna ris

Om du hugger längs åkerkanter kan du gärna låta riset ligga ett tag. Harar och klövvilt får då möjligheten att äta knoppar och spädare bark. Uppskattade arter är säl, rönne, asp, ask, ek och tall. Spara några stora exemplar av säl till humlor och bin! När våren kommer behöver de pollenet för att bilda nya samhällen, medan de andra du matat under vintern snart klarar sig själva.